

Chaos

Vooraan op het programma van de *Hamlet*-voorstelling in Bremen staat een citaat van Jan Kott: "HAMLET ist wie ein Schwamm. Wenn man ihn nicht stilisiert oder antiquiert spielt, saugt er sogeleih die ganze Gegenwart in sich auf." Dit geldt eigenlijk voor de vier besproken voorstellingen. Hoewel de gespeelde stukken niet 'hedendaags' zijn, gaan de voorstellingen op een zeer sterke wijze over onze tijd en de plaats van het theater in deze tijd. Dit lijkt me het best te verklaren vanuit de werkwijze van de regisseur. De acteurs in de voorstellingen van Gosch zijn geen uitvoerders van een op voorhand bedachte regie. Wolfgang Wiens, dramaturg voor deze vier voorstellingen, zegt in een interview met H. Rischbieter (*Theater Heute*, Jahrbuch 1981, p. 118): "Es gibt nicht vorher einen Oberbegriff über die Inszenierung, der dann im Detail szenisch hergestellt würde..."

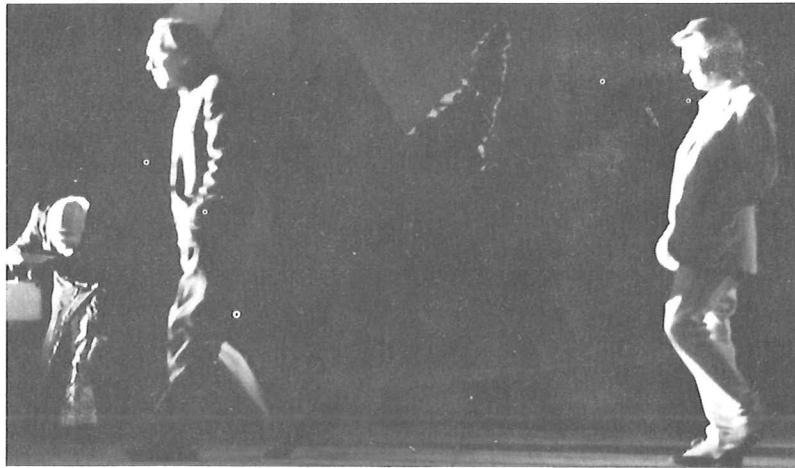
Dit is geen theater dat ontstaat aan de schrijftafel van de regisseur die vlijtig zijn concept van het stuk uitdoktert vooraleer op de acteurs toe te stappen, ook geen theater dat groeit uit debatten in de stijl van 'Wat betekent Hamlet voor de moderne mens?' of 'Hoe kan men Molière actueel maken?' Wiens zegt in hetzelfde interview: "Die Arbeitsmethode

des Regisseurs Jürgen Gosch ist die einer möglichst grossen Wahrhaftigkeit des jeweiligen Spielzugs." De voorstellingen zijn het resultaat van een repetitieproces waarin met de tekst als uitgangspunt geprobeerd wordt om een zo groot mogelijke geloofwaardigheid te bereiken van wat er in het stuk staat, met als enig mogelijke toetssteen onze realiteit. Het is theater waarvan de theorie niet het uitgangspunt maar het resultaat is van de gezamenlijke inspanningen van acteurs, regisseur, decorontwerper en dramaturg tijdens een repetitieproces.

Er wordt de toeschouwer geen bepaalde visie op een stuk, geen

bepaald thema in een stuk getoond, maar het stuk met al zijn mogelijke inhoud, vermenigvuldigd met de realiteit van de theatermakers. Elke toeschouwer confronteert het getoonde met zijn eigen realiteit. Een analysemodel 'intentie-demonstratie-effect' is niet van toepassing op deze voorstellingen. De hierboven beschreven werkwijze is de enige mogelijkheid om met een voorstelling een uitspraak te doen over de werkelijkheid, om aan te sluiten bij een hedendaagse chaotische en complexe werkelijkheidsbeleving, dus om theater in deze tijd een levenskans te bieden.

Sigrid Vinks

Nachtasyl
(Stollwerck)
Foto Hermann J. Baus

Hamlet
(Theater der Freien
Hansestadt Bremen)
Foto Margarete Redl
von Peinen